

KOLLÉGIUM

S Z A K M A I - M Ó D S Z E R T A N I , I N F O R M Á C I Ó S F O L Y Ó I R A T

Kiadja a Kollégiumi Szövetség

Alapította a Kollégiumokért Sajtóalapítvány

A TARTALOMBÓL:

**Önfejlesztés és
minőségfejlesztés**

Felmérés az ifjúságról

Károkozás és felelősség

Kollégiumi diáktalálkozó

XI. évfolyam 2001. szeptember

9

DRÁVA-VÖLGYE KÖZÉPISKOLA KÖZÉPRIGÓCI KOLLÉGIUMA

A mi dalaink

1929-ben jelent meg a Magyar Cserkész Szövetség kiadásában a közismert "százas" népdalos könyvek sorozatának első kötete; 101 magyar népdal címmel. Előszavát Kodály Zoltán írta szomorú megállapítással, de bizakodóan: "... a zenei közízlés nálunk szomorúan alacsony fokon áll. De nem a népé! Századokon át sok zene hullámszórt rajta keresztül. Amit ebből fenntartott: ékes bizonyítéka finom, változó ízlésének. ... A magyar nyelv csak itt, ezekben a dallamokban... együtt támad, vagy régen összeszokott dallamokban éli a maga életét. Együtt támadt, vagy régen összeszokott dallam, szöveg: egymás

szépségét, erejét fokozza. A romlásnak indult magyar nyelvérzék új erőre kap a velük való foglalkozástól,"

A kötet hat kiadást ért meg. Közölt népdalain közel egy évszázad fiatalsága nevelkedett népdalkedvelő, zeneszerető emberré. Közölt dallamaira új és új szövegek is keletkeztek. Az ősi vándorló nép pásztortüzeihez hasonló tábortüzeket gyűjtöttek a nyári cserkésztáborok lakói is. A néptáncok és a tűz varázsában elmerülő népmesehallgató fiatalok vidámsága, elmerengése új és új szövegeket teremtett. A Tolna megyében gyűjtött játékdal eredetileg a felnőttek jeles napját, a lako-

dalmi szokásokat utánzó, dalos, játékos, táncos gyermekdal. Dallamára tábortüzi záródal keletkezett, amit úgy énekeltünk, hogy fennállva körbevettük a parázsló tüzet és az utolsó strofa eléneklése, majd eldúdolása után, egymás kezét fogva hangosan vettünk búcsút egymástól, kívánva mindannyiúnknak ... "jó munkát, jó munkát, jó éjszakát".

A dalt és szövegét átvettük mi népi kollégisták is, majd tőlünk a táborozó úttörők is, akik szövegén is mindössze csak annyit módosítottak, hogy a cserkészpajtás kedves pajtássá változott. A dalt táborozó fiataljaink ma is hasonlóan éneklük.

Cserkész szövege:

Szellő zúg távol, alszik a tábor.
Alszik a tábor, csak a tűz lángol.
Rakd meg, rakd meg cserkészpajtás,
azt a tüzet,
Isten tudja, mikor látunk megint ilyet.

Szellőzúgásnak fárad a hangja,
Kis falucskának szól a harangja.
Hallga, hallga, szól a harang,
bim-bam, bim-bam,
Lelkünk mélyén kel rá visszhang,
bim-bam, bim-bam.

Cidrusi menta, kajtai rózsza,
Elmennék táncba, ha szép lány volna.

Monom... stb.

Kollégium

KÉSZÜLT AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

Kiadja: a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség, a „Kollégiumokért” Sajtóalapítvány megbízásából
Felelős kiadó: Horváth István Főszerkesztő: Benda János Alapító főszerkesztő: dr. Benedek István
Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Gulyás Béla, Takács Ernő, Dr. Csépe György, Pethes Zoltán,
Szerkesztőség címe: Körösy László Középiskolai Kollégium 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/412-813
Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; Előfizethető a kiadó címén: 1417 BUDAPEST, Pf.: 11. Tel./fax: (1) 352-9601
E-mail: kollegiumiszovetseg@mail.matav.hu Honlap: www.kollegiumiszovetseg.matav.hu Példányszám: 1500 Ára: 112 Ft

ÖNFEJLESZTÉS és MINŐSÉGFEJLESZTÉS

Szervezeti szintű változások a fővárosi Váci Mihály Kollégiumban
Kézirat

Bevezető

Intézményünk egy nagy férőhelyszámú, a 2001/2002. tanévtől 628 fős középiskolai kollégium (korábban a férőhelyek száma 788 volt). Tanulóink kb. száz iskolába járnak, de zömében a középfokú szakképző iskolák vannak képviseltetve. Az épület külön szárnyaiban helyezkednek el a fiúk és a lányok, a két intézményegység szakmai-pedagógiai tekintetben meghatározott önállósággal rendelkezik.

A nevelőtestület létszáma mindig harminc fölötti volt, az intézmény működtetésében részt vevő nem pedagógus személyzet kb. ötven főt tesz ki.

Vopaleczky György "Minőségbiztosítás és programfejlesztés a kollégiumban" c. könyvében ír a fejlesztő folyamatokkal összefüggő szervezeti változásokról. Az alábbiakban tömören összefoglaljuk, milyen változások voltak azok, amelyek intézményünkben a szervezeti szintű változásokat elindították, illetve ezek a változások milyen hatást gyakoroltak (illetve gyakorolnak) a működésre, a szervezetre.

A nevelési oktatási intézményekre 1985-ig a központi irányítás volt a jellemző, mely a nevelőtestületek változásokkal, újításokkal kapcsolatos attitűdjét is alapvetően meghatározta. Ez alól néhány intézmény jelentett kivételt.

A közoktatásban évtizedek óta olyan gazdasági kényszerek vannak jelen, amelyek következtében az intézmények - és különösen a kollégiumok nagy része - működésük határára kénytelenek tengődni, hiszen jobbára az üzemeltetés, a "fizikai" feltételek biztosítása viszi el a költségvetésüket.

A bevételi források növelésének

egyik (a szakmai - pedagógiai fejlesztéshez nem kapcsolódó) útja esetünkben is elsősorban az épület, a férőhely illetve a helyiség kapacitás hasznosítása, úgymint terem bérbeadás, szálláshely-kiadás, rendezvényekre hely biztosítása, stb. Az utóbbi évtizedben más lehetőségek is megjelentek, arra készítetve a nevelési-oktatási intézményeket, hogy belülről induló kezdeményezésekkel próbáljanak helyzetükön változtatni. A pályázati lehetőségek kiszélesedésével, a pályázatokon való folyamatos részvétellel az intézmények olyan többletforráshoz juthatnak, amellyel a nevelés és az oktatás színvonalának javítását szolgáló eszközbeszerzést, beruházást, projekteket, stb. tudnak megvalósítani, s amely szakmai fejlődést indukál. Természetesen ehhez a változásokra, a fejlődésre nyitott, ambíciózus vezetés, valamint annak elképzeléseivel azonosulni képes, szakmailag is felkészült, innovatív testület szükségeltetik.

Kollégiumunkban ezek a feltételek többé - kevésbé adóttak. A vezetés menedzser-szemléletű, és szerencsére a testület elég nagy ahhoz, hogy mindig jelen legyen egy olyan mag, amely rendelkezik a kellő szakmai felkészültséggel, vállalkozó készséggel, innovációs hajlammal, s természetesen annak a belátásnak a képességével, hogy felismerje az "idők szavát", ti. amennyiben a diákok és a szülők számára vonzó intézménynek akarunk válni, azt elsősorban belső fejlesztés útján érhetjük el.

Az önfejlesztő attitűd tehát hoszszabb ideje jellemzi intézményünket. Tulajdonképpen a pályázati gyakorlatból nőtt ki magát az "önfejlesztő kollégiumi" gyakorlat, mellyel az intézmény igyekezett az önfejlesztő iskolák munkájába is becsatlakozni. De ettől, illetve a pályázati kényszerektől függetlenül is,

a folyamatos, tudatos innováció részévé vált a napi munkánknak. Ez a szakmai fejlődés a minőségfejlesztést is jelenti számunkra, és a jövőre nézve segíti a minőségirányítási rendszer kialakítását, működtetését.

Hogyan értelmezzük önfejlesztést, mi annak a tartalma?

- A szakmai fejlesztés a tartalom, a módszerek s az eszközök tudatos változtatására irányul, mely célok a diákok érdekeit tartják elsősorban szem előtt, s az intézmény hatékonyabb működését állítják a középpontba.
- A közös elem a fejlesztőmunkában az, hogy mindegyik helyi igényből és felismerésből ered (a változtatás igénye indítja el), mindegyiknek előre kitűzött célja van, és a minőség javítására irányul.
- Az önfejlesztés során végbemenő megújulást (az újítást) egy olyan folyamatnak tekintjük, melynek révén új elemek, projektumok épülnek be a kollégiumi nevelésbe és oktatásba. Módosulhat a nevelés-oktatás profilja, a tevékenység tartalma, s vele együtt a kollégium pedagógiája is, valamint a szervezet.
- Jelentős szerepet kap az intézmény adaptívitási képessége: a kollégium fokozatosan a partnerek igényeihez való alkalmazkodásra képes szervezetté alakul.
- A megvalósítás (végrehajtás) sikeressége a helyi elszánásokon múlik. Ezen belül legfontosabb a vezetés elkötelezettsége a fejlesztés mellett, az ő szerepe a meghatározó, mellyel viszont párosulnia kell a munkatársak támogató, részvételének.
- Az intézményi tevékenység egyes részterületein megvalósuló innovációk beágyazódnak a tevékenységrendszerbe, tehát a fejlesztés eredményei közvetlenül beépülnek az intézményi munkába.

Változások a szervezetben. Szervezetfejlesztés.

Bár az önfejlesztés nem egyformán érinti az intézmény különböző egységeit és pedagógusait, a szervezet folyamatos fejlődését éljük meg. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk, hogyan alakul át a struktúra, a vezetés irányítási attitűdje s alkalmazott módszerei, a szervezet tagjainak magatartása, egymáshoz való viszonya, kooperációja, a szervezet tagjainak a szervezettel kapcsolatos attitűdje, motivációja, s a szervezeti kultúra. Ezek a folyamatok és változások a vezetés- és szervezetelméleti tudásunk fejlesztésének fontosságára irányítják a figyelmet.

A vezetés irányítási attitűdjének, módszereinek változása

Arról korábban volt szó, hogy a belső változások alapvetően a vezetés-től függenek, ti. hangsúlyt kap a vezető elkötelezettsége és az önfejlesztő rendszer elindításában játszott szerepe.

Ugyanakkor a vezetés a funkcionális átalakulás és szervezeti fejlődés közben maga is változik, fejlődik. Ezt úgy lehet legjobban jellemezni, hogy az önfejlesztő szervezet létrejöttével, működésével módosulnak az irányítási mechanizmusok és a módszerek. Mi jellemzi ezt a vezetést?

- célorientáltság, folyamatos célok állítása, a progresszivitás, hosszú távra való előrelátás, tervezés,
- törekvés a továbbfejlődésre (új feladatok kidolgozására, megoldására), a kiteljesedés, önmegvalósítás szándékával,
- menedzselés a hasznok alapján,
- a vezető tanácsadást végez: segít, ösztönöz a szakmai fejlesztésre, megújulásra,
- a helyettesekre, a középszintű vezetőkre való támaszkodás, a hatáskörök, a döntési jogkörök munkatársakra való átruházása,
- a munkatársak bevonására való tö-

rekvés a konkrét problémamegoldásba,

- a csapatépítés, a csapatmunka megszervezése, a munkamegosztás, a célorientált együttműködés fejlesztése,
- a lehetőségek feltárása és kihasználása a kollégiumi munka feltételeinek folyamatos jobbításában,
- a munkatársak folyamatos motiválása, pozitív megerősítése szakmai sikereikben
- a rendszeres kontroll, a munkatársak beszámoltatása,
- a képességek értékelése, a minőségi munka elismerése, a teljesítményalapú jutalmazás,
- a külső kapcsolatépítés, új kommunikációs csatornák megnyitása, és működtetése
- az intézmény arculatának formálása, imázs teremtés, (célja elsősorban az intézmény külső és belső elfogadtatása),
- a kollégium belső információs rendszerének fejlesztése

A szervezet struktúrájának változása, átalakulása

A fejlesztő programok, innovációk sajátossága az, hogy általában több pedagógus együttműködésében indulnak el. A problémafeltáró- illetve megoldó munkacsoportokban (team) való részvétel alapja elsősorban a szakmai kompetencia, ami általában néhány tanár társulását jelenti. A fejlesztő programokba (projektekbe) a diákokat csoport hovatartozásuktól függetlenül vonják be. Tehát e kezdeményezések fokozatosan szétfeszítik mind a hagyományos nevelőtanári csoportosulásokat (pl. nevelői szoba, emeleti tanári közösség), mind a diákok szokványos közösségeinek (nevelőtanári tanulócsoporthoz, évfolyamok, stb.) a kereteit. Például a nyelvtanárok - akik egyébként az épület különböző helyein vannak elhelyezve - rendszeresen összefognak, és közösen írják meg pályázataikat a tevékenység gazdagítása, ill. a nyelvoktatás feltételeinek javításának javítása érdekében.

Új tanítási-tanulási, nevelési struktúrák és formák jelennek meg. Például a tehetséggondozó - képességfejlesztő - továbbtanulásra felkészítő program elindításával a nevelőtanári tanulócsoporthoz mellett új közösségek jöttek létre, vagy a tudásközvetítés területén bizonyos csoportokban előtérbe kerültek a kiselőadások, melyeket érettségizett tanulók tartanak diaktársaik számára.

A szervezet szerkezete, hierarchiája módosult, nyitottabbá vált. A szervezet tagjai, a szervezeti egységek közötti érdekeltiségi viszonyok és a munkamegosztás módosulnak, s ezzel együtt a munkaszervezés is. Folyamatosan átalakul az intézményi szerepstruktúra. Változik továbbá a hagyományos tanár-diák kapcsolat is.

Például vezetők, valamint pedagógusok új szerepbe kerültek, hiszen tanórai keretekben oktatómunkát végeznek. A fejlesztő teamekben is új szerepek alakultak ki, és az eddigiektől eltérő személyközi kapcsolatok szerveződnek. A már említett tudásközvetítésben, vagy a drogprevenciós programban együttműködnek a tanárok, valamint a célirányosan felkészített - utóbbi esetben egészségügyi pályára készülő - előadó diákok. A könyvtár gazdag szolgáltató tevékenysége mellett immár szakkört is működtet, amelyben a pedagógus a diákokkal együtt dolgozik az állománybővítésen, a katalógizáláson (adatbevitel), a multimédiás eszközök üzemeltetésén. A sportélet fejlesztése érdekében elindított kosárlabdázást (a korábban aktív sportoló) portásunk irányítja, aki ily módon az intézményi nevelőmunka aktív résztvevőjévé vált. Korábban nem használt funkciókat kellett kreálnunk, mint pl. "téma-és programgazdák", "szakmai menedzser" stb., mely egyben a vezetési szintek módosulását is jelentette.

A szervezeten belül folyamatosan új

szakmai munka-és nevelőközösségek jönnek létre, illetve a meglévők átfórnálódnak, viszonyuk megváltozik, feladataik módosulnak. A korábban már említett tehetséggondozó - képességfejlesztő - továbbtanulásra előkészítő programban résztvevők az egyik vezető irányításával, szinte önálló testületként végzik munkájukat.

A munkatársak szakmai irányú motivációinak fejlődése

Ennek lényegét az önfejlesztés sajátosságai kapcsán érintettük. A munkatársaktól elvárt az innovatív, kockázatkereső magatartás, ezért fontos, hogy fokozatosan fejlődjenek a pedagógusok önfejlesztő attitűdje, kreativitása, alkalmazkodóképessége és nyitottsága az újra, továbbá törekedjenek a megfelelő kompetenciára, fejlődjenek tudatosságuk a diákok igényeik, elvárásaik megismerésében.

Kijelenthetjük, hogy az elmúlt években az intézményi pedagógiai kultúra fejlődött, a módszertani repertoár bővült. A pedagógusok szakmai irányú motivációi erősödése révén igényné vált a szociálpszichológiai, a szociálpedagógiai, a személyiség-lélektani, a pszichológiai ismeretek és tapasztalatok integrálása a pedagógiai gyakorlatba. Emelkedett a munkatársi részvétel intenzitása a fejlesztőmunkában, abba egyre többen kapcsolódnak be: nőtt a pályázati kedv, az egyéni tanári programok, projektek, fejlesztések, kezdeményezések száma.

A szervezet tagjainak magatartása, egymáshoz és a szervezethez való viszonya. Változások a külső és belső kommunikációban.

A pályázati és belső fejlesztési lehetőségek kiszélesedésével elfogadottá vált a személyek és csoportok önálló, független fellépése és cselekvése. Pozitív irányban fejlődik a szervezet tagjainak a szervezettel kapcsolatos attitűdje, erősebben érezhető

a szervezet egészével (a szervezeti célokkal) való azonosulás, és az igény az együttműködésre.

A belső munkakapcsolatok módosultak, a régiék mellett új kollégiumi szintű kommunikációs és konzultációs struktúrák jelentek meg.

A hagyományos, meglehetősen hierarchizált szervezetben megjelentek a konkrét feladatra szerveződött, és fejlesztési területükön önállósággal bíró kreatív pedagógusok (csoportok), akiknek a munkáját többek között adminisztrációs, pénzügyi munkatársak támogatják. Például, a fejlesztő pedagógus (csoport) a gazdasági hivatallal a pályázati költségvetések megtervezése, a pénzeszközök felhasználása, és a kapcsolatos ügyintézés révén is közvetlen szakmai munkakapcsolatba kerül.

Pozitív változás tapasztalható a kooperáció minőségét illetően, elsősorban annak köszönhetően, hogy a fejlesztőmunka jobbra csoportokba szervezett. Nem vitás, hogy találkoznunk szakmai feltételekkel is, de tendenciájában az innovációs folyamatban az egyéni szakmai ambíciók és érdekek az intézményi célok alá rendelődnak.

Ennek következményeként a belső, emberi kapcsolatok jellegében, tartalmában, minőségében fejlődést tapasztalunk (szolidaritás, aktivitás, példamutatás a problémák kiküszöbölésében, megoldásában, stb.). Ilyen pl. a fentebb említett, a nevelőtestület és a gazdasági osztály közötti - korábban nem tapasztalt - kooperáció, vagy a sikeres pályázatírás tapasztalatainak egymás közötti átadása. A számítógéptermekek illetve a hálózat üzemeltetése a rendszergazdák kooperációjával válhatott zökkenőmentessé.

A kollégium nyitottabbá vált. Egyfelől a szervezet igyekszik követni a külső környezet változásait, illetve elébe menni az igényeknek. Érdeke ugyanis, hogy szolgáltatásai bővül-

jenek, vonzóbbá váljanak. Másfelől, mivel a szakmai projektek, a fejlesztő programok nem ritkán külső partnereket is érintenek, kapcsolataink módosulnak, átalakulnak. Megváltozik a kollégium - mint szervezet - szűkebb és tágabb környezetének viszonya is, új kommunikációs csatornák nyílnak, illetve működnek. Jó példa erre a pályázati program keretében a különböző olaszországi intézményekkel való kapcsolatfelvétel, melynek nyomán diákokat tudunk kiutaztatni tapasztalatszerzés céljából.

A humán erőforrás-fejlesztés változásai

Az önfejlesztő kollégiumban még inkább előtérbe kerül a nevelőtestület valamint a nem pedagógus dolgozók (technikai személyzet, gazdasági hivatal dolgozói) emberi, szakmai minősége. A munkaerő hatékony felhasználása tekintetében alapvető, hogy mindenkit a személyes adottságaihoz, személyiségéhez megfelelő feladatot végezze.

Nem titkolható el, hogy a szakmai fejlődés legkritikusabb pontja - a mi intézményünkben is - a megfelelő szakmai utánpótlás biztosítása.

Az intézményvezetés folyamatosan törekszik a minőségi cserére, tehát az eltávozó dolgozók helyére magasabbban kvalifikált, innovatív személyű munkatársakat igyekszik felvenni.

Az új munkaerő felvételénél a végzettségen, szakmai felkészültségen, képzettségen, szakértelmen túl, alapvető szemponttá válik az, hogy milyen a pályázó emberi tulajdonságainak színvonala, személyiségállapota, attitűdjei, hasznosítható tudása, együttműködési készsége.

A vezetés az intézményi és az egyéni érdekek, törekvések összehangolásával, támogatja a folyamatos (ön) képzést, továbbképzést, hiszen belátja azt, hogy e nélkül minőségi munkát nem várhat el.

Vopaleczky György

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS PROGRAMFEJLESZTÉS A KOLLÉGIUMBAN

Kiadja a
Békés Megyei Humán
Fejlesztési és
Információs Központ.
Békéscsaba, 2001
Terjedelme: 250 oldal,
ára 2190 Ft (Áfával együtt)

A kollégiumok életében a 2001/2002-es tanév nevelési programjuk átdolgozásának, illetve minőségügyi aspektusú továbbfejlesztésének a kezdetét jelenti.

A Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ e nagy munkát egy - véleményünk szerint hiánypótló - kézikönyv megjelentetésével kívánja segíteni. A könyv kollégiumi nevelés területén elismert szerzője a pedagógia és a nevelésszociológia elméletére, valamint a saját kollégiumi nevelői tapasztalataira támaszkodva foglalja össze a kollégiumi nevelési programok fejlesztésének és átdolgozásának igényeit és feladatait.

Külön értéket képvisel, hogy a szerző a fejlesztési tevékenység folyamatát a kollégiumokban is alkalmazható minőségbiztosítási rendszer kiépítésének lehetséges útjával és módjával szintetizálja. A kollégiumi nevelők mindennapi pedagógiai gyakorlatának segítésére számos konkrét példával illusztrálva mutatja be az elméleti alapokat. Különösen hasznosíthatóvá teszi a művet, megadva ezzel kézikönyvi jellegét, a mellékletekben közreadott csaknem 20 - a kollégiumi nevelőmunka sajátosságaira adaptált és a nevelési programfejlesztéshez jól használható - kérdőív, mérőeszköz.

Reméljük, hogy e "kézikönyvvel", a kollégiumi programfejlesztés és minőségbiztosítás tervezési feladatai mellett, a nevelőmunka gyakorlatában is folyamatosan hasznosítható könyvet adunk közre.

A Kiadó

Megrendelőlap

Ezúton megrendelem a a Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ kiadványát, melynek címe:

Vopaleczky György: Minőségbiztosítás és programfejlesztés a kollégiumban

A kiadvány ára: 2190 Ft (Áfával együtt)

Megrendelt példányszám:

Ára: Ft (Áfával)

Megrendelő neve:

.....
.....

(intézmény/magánszemély)

Címe:

.....
.....

Megrendelőként vállalom, hogy a kiadvány(ok) árát számla ellenében az átvételtől számított két héten belül a Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ számlájára utalom.

Dátum: 2001

P. H.

.....
cégszerű aláírás

A megrendelőlapot az alábbi címre kérjük visszaküldeni:

BÉKÉS MEGYEI HUMÁN FEJLESZTÉSI ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT
5600 BÉKÉSCSABA, LUTHER U. 5/B

KÁRT OKOZTÁL? FIZESS!

1. rész

Gyakori feladat és gond az intézményekben a káresemények megoldásának kérdése.

Alapvetően kétirányú problémakört jelent a károkozás és a felelősség viselése.

1. A tanulói, kollégiumi jogviszonnyal rendelkező diák kárt okoz az iskolának, kollégiumnak.
2. Az iskolai, kollégiumi tevékenység során a tanulónál keletkezik vagyoni kár.

Nézzük először a tanulói kártérítési kötelezettséget. Ma az intézményi gyakorlat több féle:

- A károkozás észlelése után nem történik semmi.
- Megpróbáljuk kideríteni a vétkes személyét, de nem sikerül egyértelműen bizonyítani. Ebben az esetben kétféle továbblépést választunk: nem csinálunk semmit, vagy kártérítésre kötelezzük az összes vélhetően számításba vehető tanulót. (Ez utóbbi különösen törvénytelen, hiszen a kollektívát nem „büntethetjük”, csak a vétkest.)
- Sikerül kideríteni a károkozó személyét.

Ebben az esetben az igazgató (vagy más) megállapítja a fizetendő összeget és a tanuló fizet. Jobb esetben jegyzőkönyvet veszünk fel, amelyen a károkozást a tanulóval elismertetjük, a jegyzőkönyv másolatát megküldjük a szülőnek, akit a gyermekével kapcsolatos pénzügyi vonatkozású döntésekről kötelező tájékoztatni (még a nagykorú tanuló szüleit is!), majd befizettetik az összeget.

Hogy a fentieket összevethessük a szabályokkal, íme a nem túl egyszerű jogi háttér:

A kiskorú tanuló által másnak (pl. intézménynek) okozott kárért a szülő felelőssége nem mindenre kiterjedő és nem korlátlan mértékű. A Polgári Törvénykönyv ide vonatkozóan öt esetkört szabályoz. Első teendőnk, hogy az alábbiak valamelyikébe besoroljuk az adott esetet:

1. esetkör: Az un. belátási képességgel még nem rendelkező gyermek által okozott kárért a szülőt és/vagy a felügyeletre köteles más személyt (pl. pedagógust) akkor terheli kártérítési felelősség, ha nem úgy járt el a gyermek felügyeletének ellátása érdekében, ahogy az adott helyzetben az elvárható.
2. esetkör: A belátási képességgel már rendelkező gyermek által okozott kár esetében a szülő és/vagy a felügyeletre köteles más személy (például a pedagógus) a károkozó diákkal egyetemlegesen felel, ha a károsult bizonyítja, hogy a gondozó köteleseit felróhatóan megszegte. Az egyetemleges felelősség azt jelenti, hogy az intézmény bármelyik kötelezettől (akár a diáktól, akár a szülőtől, pedagógustól vagy más dolgozótól) követelheti és behajthatja az egész tartozást.
3. esetkör: A gyermek maga csak akkor kötelezhető kártérítésre az általa jogellenesen okozott kárért, ha belátási képességgel rendelkezik, szülője és/vagy felügyeletre köteles gondozója (például a pedagógus) mulasztás miatt nem vonható felelősségre, to-

vábbá az eset összes körülményei, valamint a felek vagyoni viszonya (például a gyermek vagyona) ezt lehetővé teszik.

4. esetkör: Senki nem vonható felelősségre a gyermek által okozott kárért, ha a gyermeknek hiányzott a belátási képessége, ezért helyette gondozója felel, de ő minden olyat megtett a gyermek felügyelete érdekében, amely általában elvárható.
5. esetkör: Szintén nem vonható felelősségre senki a gyermek által okozott kárért, ha a gyermeknek volt belátási képessége, és nem követett el mulasztást sem a szülő, sem a felügyeletre köteles más személy, azonban nem állnak fenn a gyermek személyes polgári felelősségre vonásának feltételei sem. Tipikusan azért, mert nincs vagyona.

A károkozás besorolása után az intézmény a közoktatási törvény 77.§(2) bekezdése alapján meghatározza a követelt kártérítést, s felszólítja a kötelezettet (diákot, szülőt, gondozót, pedagógust) az összeg megfizetésére. Ha a kártérítést nem fizetik meg, polgári per indítható.

A kártérítés mértéke nem haladhatja meg (ha a tanuló a kár okozója):

1. gondatlan károkozás esetén a mindenkori kötelező legkisebb munkabér egyhavi összegének ötven százalékát,
 2. szándékos károkozás esetén a mindenkori kötelező legkisebb munkabér öt havi összegét.
- Azt kívánjuk, hogy ne kerüljön sem a pedagógus, sem a szülő és természetesen a diák sem olyan helyzetbe, ahol azt kell megvizsgálni, hogy ki is a felelős az okozott kárért. Látjuk, hogy nem egyszerű megállapítani, hát még besorolni a megfelelő esetkörbe.

Nem csoda, hogy ezen nyakatekert jogi szabályozást megkerülve sokszor jogtalan eljárást alkalmazunk.

Felmérés

AZ IFJÚSÁGRÓL

az ifjúságért

**AZ IFJÚSÁGUNKAT
NEVELŐ, OKTATÓ
PEDAGÓGUSOKNAK SOK
HASZNOS ÉS ÉRDEKES
ADATOTTAL SZOLGÁL AZ
ALÁBBI FELMÉRÉS,
MELYNEK
EREDMÉNYEIBŐL MOST
RÉSZLETEKET KÖZLÜNK.**

Bevezetés

Magyarországon az elmúlt tíz esztendőben olyan meghatározó társadalmi és gazdasági változások zajlottak le, amelyek jelentősen érintették a gyermek és ifjúsági korosztályt. A fiatalok társadalmi helyzete és különleges problémái az ezredfordulóra központi kérdéssé váltak nem csupán az európai közgondolkodásban, hanem Magyarországon is.

Az alapvető kérdések a gazdasági növekedés, az osztály-szerkezet átalakulása, valamint azok a változások, amelyek ezzel összefüggésben a társadalmi értékek körében és a norma-rendszerben bekövetkeztek, a fiatalok és felnőttek viszonyának minden korban új formában felvetődő problémái, a fiatalok iskolai, foglalkozási életútja, mobilitási lehetőségei, a szabadidő- és sporttevékenységekhez kapcsolódó szokások és igények módosulása. E változások következtében radikálisan átalakult a fiatalok polgári-társadalmi státusza, a politikához való viszonya is. Átrendeződött azoknak a szervezeteknek a köre is, amelyek a gyermek és ifjúsági korosztályt befogadják, megváltozott továbbá e szerveződések társadalmi beágyazottsága (nyitottság, információ-áramlás).

Magyarországon a társadalomtudományok a hetvenes években, a kádári konszolidáció meghatározó évtizedében, érzékenynek bizonyultak az ifjúsági korosztály változásainak vizsgálatára. A gazdasági növe-

kedés, a modernizáció, a polgárosodás, a középosztályosodás folyamata, a társadalmi hátrányok, szegénység, az életmódváltozások, az értékszocializáció kérdései összefüggéseinek feltárására egy nagymintás és több kisebb szociológiai vizsgálatra is sor került a hetvenes évek elején. E kutatások azonban nem juthattak el a szélesebb nyilvánosság elé, mivel a politika, szemben a társadalomtudományokkal, érzéketlennek bizonyult e problémák iránt. Jelzi ezt az is, hogy az ebben az időben lefolytatott kutatások eredményei ma is részben hozzáférhetetlenek. A hetvenes és a nyolcvanas években folyamatos volt a fiatalok helyzetére és problémáira vonatkozó statisztikai adatgyűjtés és adatelemzés, folytak szocializációs vizsgálatok, de nem végeztek szociológiai jellegű átfogó ifjúsági kutatást.

A nyolcvanas években, de különösen a kilencvenes évek elején kísérlet történt a hetvenes években megszokott megközelítések újragondolására. A kilencvenes évek ifjúságkutatásai rendkívül gyorsan - és igen sokszínűen - reagáltak a társadalmi átalakulással összefüggésben az ifjúsági korszakváltásra, elemezve annak előnyeit, illetve veszélyeit. Úgy gondoljuk, hogy az elmondottak önmagukban is indokolják egy olyan kutatás lebonyolítását, amely megkísérli feltérképezni az ifjúság helyzetében bekövetkezett változásokat és folyamatokat. A kutatás adatai nemcsak országosan, hanem régiókra és megyékre is reprezentatív információkat nyújtanak, így a későbbi regionális szintű vizsgálatok számára kiindulópontul szolgálhatnak. Így a 2000. év legfontosabb kutatási feladata az Ifjúság 2000© elnevezésű nagymintás vizsgálat lebonyolítása volt, mely kutatás széles kormányzati összefogással jött létre.

A nagymintás ifjúságkutatási vizs-

gálat kellő alapinformációt jelenthet ahhoz, hogy - követve az Európai Unió számos országának példáját - hazánkban is meginduljon egy átfogó, a kormányzat által is támogatott rendszeres ifjúságkutatás. A folyamatos ifjúságkutatás nem képzelhető el az ezt átfogó, koordináló, hosszú távra kidolgozott kutatási programmal rendelkező háttérintézmény nélkül.

A kutatás lebonyolításában a Nemzeti Ifjúságkutató Intézet mellett több ifjúságkutatással, illetve határos területekkel foglalkozó műhely, illetve szakember vesz részt (Központi Statisztikai Hivatal, MTA Szociológiai Intézet, MTA Politikai Tudományok Intézete, Oktatáskutató Intézet, Századvég - Politikai Iskola Alapítvány).

A kutatás alapvető céljai közt szerepel az az elgondolás, hogy a vizsgálat adatai bárki számára használhatóak legyenek, így az adatok az első feldolgozást követően nyilvánossá válnak.

A gyorsjelentés azt a célt szolgálja, hogy a tanulmányok elkészülte előtt betekintést adjunk a vizsgálat alapadataiba. A műfaj sajátossága ennek megfelelően az alapadatok tárgyszerű bemutatása, vagyis azok értelmezésére - itt és most - nem vállalkozunk.

A SZÁRMAZÁSI ÉS TERÜLETI KÜLÖNBSEGEK

Az iskolai korszakba lépés, a közoktatás és a felsőoktatás expanziója a származási és területi (regionális) egyenlőtlenségek körülményei között ment végbe. Az előrelépés az iskolai hierarchián mind a jelenleg tanulókat, mind az iskolai éveket már befejezők körében szoros összefüggést mutat mind az apa, mind az anya iskolázottságával, és markánsá váltak a területi, regionális különbségek is.

E fenti kijelentés azt jelenti, hogy a fiatalok iskolázottsági szintjét alapvetően meghatározza az apa és az anya iskolázottsága. Különösen érvényes ez az állítás a legalacsonyabb és a legmagasabb iskolai szinten. Azoknál a fiataloknál, akik nem fejezték be az általános iskolát,

az apák több mint fele sem fejezte be alapfokú tanulmányait, illetve további közel kétötödük nyolc általánost végzett. Az anyák esetében még magasabb - több mint háromötödös, illetve közel egyharmados - a fenti arány.

A másik szélső pólust az egyetemet végzettek jelentik, akiknek kétötöde apai ágon felsőfokú végzettséggel rendelkezik, míg további 4 százaléknak tudományos fokozata is van. Az egyetemet végzett fiatalok édesanyja 41 százalékban szintén rendelkezik hasonló fokozattal, míg két százalékuk tudományos minősítéssel bír.

Az egyes régiók között lényeges eltérések mutathatók ki. A Budapesten élők az országos átlaghoz képest mintegy fele arányban rendelkeznek szakmunkás-bizonyítvánnyal, illetve az egyetemet végzettek aránya közel kétszerese az országos átlagnak. A kevésbé fejlett régiókban - mint például Észak-alföld - számottevő ugyan az alacsony iskolai végzettségűek aránya, de az országos átlaghoz képest közel hasonló a magas iskolai képzésben részesülők mértéke is.

A magyar fiatalok közel tíz százalékát az alsó és reménytelenül leszakadt réteg képezi. Ide soroljuk azokat a 15-29 éves korosztályba tartozókat, akik az általános iskola szintjén megrekedtek (közel egytized), illetve akik a különböző iskolai szintekről lemorzsolódtak. Ezen fiatalok körében halmozódnak a származási hátrányok, ami kiegészül a területi hátrányok koncentrációjával. A reménytelenül leszakadt rétegbe tartozók válnak legnagyobb eséllyel munkanélkülivé.

Az utóbbi időszak a fiatalok számára fokozódó versenyt jelent, amely különösen erőteljesen mutatkozik az idegen nyelv ismerete, tudása tekintetében. Az adatok azt mutatják, hogy az iskolai hierarchia emelkedésével párhuzamosan nő a felvett különórák száma (idegen nyelv különösen!), ahogyan növekszik a nyelvvizsgával rendelkezők aránya is. Az idegen nyelvhez való hozzájutás lehetősége, a nyelvtudás

és a különóra járás a fiatalok közötti esélyegyenlőtlenség egyik legfontosabb forrásává válhat.

A nyelvtudás mellett az információhoz való hozzájutás vált meghatározóvá az iskolai ifjúsági korszakban; ezzel együtt járt a fiatalok önálló fogyasztási státuszának kiépülése. Ez Magyarországon a kezdeteknél tart, és itt válnak legmarkánsabbá a származási, területi különbségek. A vizsgálat adatai azt mutatják, hogy az iskolai hierarchia emelkedésével növekszik a fogyasztási eszközökkel való ellátottság, különösen vonatkozik ez a mobiltelefonra, számítógépre, internet használatra.

AZ ÉLETMÓD NÉHÁNY JELLEMZŐJE

KULTURÁLIS FOGYASZTÁS

Az Ifjúság 2000© vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy lényegi paradigmaváltás történt az ifjúság körében - különösen a "legalsó" és a "legfelső" életkori csoportban - mind a kultúrához és közvetítő intézményeihez, mind az értékekhez viszonyítva. Mutatja ezt, hogy a 15-19 éves korosztály szignifikánsan nagyobb arányban használja a különböző kulturális intézményeket, mint akár az egy korcsoporttal fentebbi, akár a legfelső korcsoportba tartozó társaik. A kulturális intézményekbe járás gyakoriságát tekintve a 25-29 éves korosztály tűnik a leghátrányosabb helyzetűnek, mert az összes intézmény esetében ők állítják legnagyobb arányban, hogy félévnel régebben voltak moziban, színházban, stb.

A társadalom kettészakíttósága ezen a téren is megjelenik: vannak, akik dúskálnak a kulturális javak fogyasztásában, mások alig férnek hozzá, s egy ponton túl már nem is ismerik fel saját szükségleteiket, ezért kulturális aktivitásuk minimális, formális. Különösen feltűnő ez esetben Budapest és a községek elterjedése. E két településtípus 15-29 éves korosztálya élesen elkülönül egymástól a kulturális fogyasztás jellegében és gyakoriságában. Míg a budapestiek élen járnak a magas

kulturális értéket képviselő fogyasztásban, pl. színház, hangverseny, könyvtár, kiállítás, könyvesbolt, addig a községben lakó 15-29 évesek inkább a művelődési házakba járást, a helyi diszkókat, bálakat, mulatságokat részesítik előnyben. E feltűnő aránytalanság a kulturális intézményekbe járás intenzitásbeli különbségével párosul. Míg a budapesti fiatalok közel egynegyede két hónapos perióduson belül járt színházban, addig a községben lakóknál az arány nem éri el az egytizedet. A mozik esetében kétszeres különbség regisztrálható. A budapesti fiatalok közel háromnegyede volt két hónapon belül moziban, a községben lakó fiatalok egyharmada látogatott meg filmszínházat. Ezek a különbségek tovább erősíthetik a fiatalok közötti esélyegyenlőtlenségeket.

A fiatalok preferenciái között megjelenik a tanulás, továbbtanulás, képzés, átképzés igénye; mindezzel az egyén élet- és munkaerő-piaci esélyei javulhatnak. Ahogyan a tanulási idő kitolódik, az értékek választásában egyre dominánsabbá válik az ego középpontba helyezése, a lehető legnagyobb biztonság (család, érdekes munka, belső harmónia stb.) megteremtése és megőrzése. Ezt a gondolatmenetet követve a kulturális aktivitás iránya erősen a használati értékeket erősíti: színház, mozi, könyv szerepel a befogadói/aktivitási lista elején. Elkülönül minden olyan foglalatosság, ami a szórakozást jelentheti, és erőtlenné a rekreációs, sportolási kedv.

A könyv olvasás tekintetében ugyanakkor hasonlóan erős különbségek észlelhetők korcsoport, valamint településtípus, az állandó lakóhely regionális elhelyezkedése alapján. Az előzőekben leírtakhoz teljes mértékben hasonlóan, a 15-19 éves korosztály 46 százaléka jelenleg is olvas valamilyen könyvet, míg a "legfelső" életkori csoportba tartozók valamivel több, mint egyharmada. A budapesti fiatalok közel háromötöde olvasott könyvet az elmúlt időszakban, az elmaradottabb régiókban az olvasási arány egyharmad körül mozog.

A kornak megfelelő informatikai tudás, annak használata, illetve az erre való igény jelentős szóródást mutat, emiatt a kulturális fogyasztás erősen korlátozódik néhány intézményre, néhány aktivitásra.

A korábban parabolisztikus modellel jellemzett regionális különbségek megtalálhatók a fiatalok esz-közellátottságában, amely döntően befolyásolja választásaikat, érték-képzeteiket; - mégis, nincs exponenciális összefüggés a kielégítő "kulturális" infrastruktúra és a kulturális aktivitás között.

Folyamatosan emelkedik a napi- és hetilapok olvasóinak száma, az igazi kérdés viszont a tartalomban, érdeklődésben stb. rejlik - de ez csak egy másfajta vizsgálódás tárgya lehet.

Az ifjúság mintában is megjelenik az országosan már feltárt és ismert tendencia, hogy a szabadidő eltöltésének több mint kétharmad részét tévénézésre fordítják, a fennmaradó idő és kapacitás fordítódik az összes többi lehetséges tevékenységre.

INFORMATIKAI ESZKÖZÖK FOGYASZTÁSA

A vizsgált korosztály telefonnal való ellátottsága magasabb, mint a teljes lakosságé. Ez a vezetékes telefonok esetében azt jelenti, hogy a fiatalok közel négyötöde él olyan háztartásban, ahol van vezetékes telefon - ami általában azt jelenti, hogy ők használni is tudják ezt a telefont. A mobiltelefonoknál - amely sokkal inkább személyhez kötött távközlési eszköz, mint a családi, háztartási használatú vezetékes telefon - ez a kép úgy alakul, hogy közel egyharmaduknak van saját tulajdonú vagy saját használatú mobiltelefonja, és további egyötödük él olyan háztartásban, ahol van mobiltelefon.

A saját háztartással rendelkező fiatalok nagyobb arányban használnak mobil telefont. 2001 lesz az első olyan év, amikor a lakossági mobiltelefonok száma meg fogja haladni a vezetékes telefonok számát. A vizsgálat eredményei szerint ezt a tendenciát a fiatalok sokkal inkább,

illetve gyorsabban követik, mint az idősebb korosztályok. Mindkét fajta telefonnal való ellátottság jelentős különbségeket mutat a különböző anyagi körülmények között élő fiatalok csoportjain belül. Ugyan-ezek a különbségek kimutathatók településtípusok, régiók, megyék szintjén, illetve igen erős az összefüggés az iskolai végzettséggel is.

A fiataloknak kevesebb, mint a fele használ számítógépet, háromtizedüknek van az otthonában személyi számítógép, és akinél van, az szinte minden esetben használja is. Kicsit többen (36 százalék) használnak számítógépet a munkahelyükön, illetve az iskolában. Egyéb helyen kevesen használnak számítógépet. A 15-29 éves korosztály kétötöde a személyi számítógépet elsősorban tanulásra, információ-szerzésre használja, egyötödük dolgozik vele, további 14 százalékuk pedig játszik a géppel. Ez természetesen azokra vonatkozik, akik egyáltalán használnak számítógépet.

A számítógéphez való hozzáférés nagyban függ a család anyagi helyzetétől, és kulturális háttérétől. Ha csak a középiskolásokat nézzük, akkor a különböző iskolatípusok szerint óriási különbség tapasztalható az otthoni számítógép létét illetően. A szakmunkásképzőbe járók egynegyede, a szakközépiskolások közel fele, a 4 osztályos gimnáziumba járók több mint fele, a 6 illetve 8 osztályos gimnáziumba járóknak pedig több mint négyötöde használ otthon számítógépet.

A fiatalok, mintegy 8 százalékának van otthoni Internet-hozzáférése. A hozzáférés hiányának okaként elsősorban a számítógép hiányát (közel fele), másodsorban szükségtelenséget (egynegyed), harmadsorban a magas előfizetési díjakat (13 százalék) említik. Legkisebb az említése a magas távközlési díjaknak. Aki szeretne Internetet, és már számítógépe is van, azoknál természetesen a fő akadályt a magas előfizetési és távközlési díjak jelentik.

A világháló otthoni használata jelenleg csak a fiatalok egy szűk,

egyébként is előnyös helyzetben lévő rétege számára elérhető. Ez a helyzet, amely újratermeli és megerősíti a fiatalok közötti esélyegyenlőtlenségeket, rövid időn belül nem változhat meg önmagától. Ugyan-így a telefonhoz való hozzáférésekből adódó előnyöket is elsősorban az előnyösebb helyzetben lévő rétegek tudják kihasználni; pontosabban, itt a nagyobb elterjedtségből adódóan inkább azt lehet elmondani, hogy akik még mindig nem rendelkeznek sem vezetékes, sem mobiltelefonnal, azok számára ez egy újabb olyan eszköz, illetve lehetőség hiánya, amely a lemaradásukat tovább fokozza.

Összességében megállapítható, hogy a szélesan értelmezett informatikához, és az abból fakadó előnyökhöz való hozzáférés ma Magyarországon az ifjú generáció számára nem egyformán elérhető, ami a fiatalok közötti új keletű esélyegyenlőtlenség egyik fő forrása lehet.

DOHÁNYZÁS

A vizsgált korosztály mintegy harmada vallja magáról, hogy rendszeresen (naponta) dohányzik, ezen túlmenően további kb. 5 százalékuk hetente legalább egy alkalommal cigarettázik. Így a korosztályon belül jelentős, mintegy 35 százalékos a dohányzás elterjedtsége. A legaktívabb dohányosok naponta átlagosan 13-14 szál cigarettát szívnak el. A másik oldalon, a 15-29 éves fiatalok valamivel több, mint hattizede állítja, hogy egyáltalán nem szokott dohányozni.

A naponta dohányzók között jelentős túlsúlyban található a férfi megkérdezettek, akiknek több mint egyharmada, míg a nőknek kevesebb, mint egynegyede tartozik ebbe a kategóriába. Minél kevésbé rendszeres a dohányzás, annál inkább előtérbe kerülnek a női megkérdezettek. A férfiak 56 százaléka, míg a nők több mint kétharmada soha nem gyújtott rá.

A 15-29 éves korosztályt tekintve a dohányzás erőssége jelentősen

függ az életkortól. A dohányzási szokások alakulását alapvetően befolyásolja a korosztályi megoszláson túlmenően az iskolai végzettség is. Minél magasabban képzett a megkérdezett fiatal, annál valószínűbb, hogy a dohányzást elkerülők táborába tartozik. Míg a felsőfokú végzettségűek több mint háromnegyede sohasem dohányzik, addig a szakmunkásképzőben végzeteknél ez az arány alig éri el az ötven százalékot. Ennek következtében a szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők körében a legmagasabb az aktív, rendszeres dohányosok aránya - kétötöd -, míg a felsőfokú végzettségűeknél a legalacsonyabb, alig 13 százalék.

Nagyon erős összefüggés mutatható ki a szülők dohányzási hajlandósága és a fiatalok dohányzási szokásai között. Ha a szülők egyike sem dohányzik, akkor nagyon nagy a valószínűsége, hogy a fiatal sem gyújt rá, míg ellenkező esetben - ha mindkét szülő dohányos -, akkor a rendszeres, hetente legalább egyszeri dohányzás eléri az 50 százalékot.

ALKOHOLFOGYASZTÁS

A 15-29 éves korosztály 59 százaléka vallja, hogy fogyasztott már életében alkoholt. Az alkoholfogyasztás tekintetében lényegesen eltér a férfiak és a női megkérdezettek magatartása. A férfiak kétharmada szokott saját bevallása szerint alkoholt fogyasztani, míg a nőknél ez az arány alig éri el az 50 százalékot.

Az alkoholt fogyasztók körülbelül

egyhatoda heti rendszerességgel, vagy még annál is sűrűbben iszik szeszes italt, míg négyötöd alkalmi fogyasztónak vallja magát. A férfiak esetében a rendszeres alkoholfogyasztók aránya meghaladja az egyötödöt (3 százalék naponta fogyaszt), míg a nők kevesebb, mint 6 százaléka vallja magáról, hogy legalább heti rendszerességgel nyúl az alkohollal teli pohárhoz. A napi rendszerességgel alkoholizálók között az átlagos értékhez képest felülreprezentáltak a 24 évesnél idősebb korosztályba tartozók, ezzel párhuzamosan minél fiatalabb valaki annál valószínűbb, hogy csak alkalmi alkoholfogyasztó.

DROGOK

Az önbevalláson alapuló, anonim kérdőívben a 15-29 éves korosztály 7 százaléka jelezte, hogy az alkoholon kívül kipróbált már valamilyen drogot, hangulatjavító szert. Megjegyzendő, hogy ezen kényes kérdés esetében is meglehetősen alacsony (3 százalék) volt a válaszmegtagadók aránya.

A cigarettához és az alkoholhoz hasonlóan a drogok esetében is felülreprezentáltak a férfiak a nőkhöz képest a kipróbálást tekintve. Saját bevallásuk alapján a drogokat életükben valaha is kipróbálók között az átlaghoz képest jóval nagyobb arányban találhatunk budapesti fiatalokat (13 százalék), míg a legalacsonyabb arányt az észak-alföldi régióban regisztrálhatjuk (5 százalék). Az átlagos értékhez képest a középfokú vagy annál maga-

sabb végzettséggel rendelkezők (8 százalék) nagyobb arányban találhatók azok között, akik már kipróbáltak valamilyen hangulatjavító szert, drogot. Az életkori sajátosságokat tekintve megállapítható, hogy a drogok hatásait első kézből, tapasztalati úton ismerők a tendenciát tekintve a 22-26 éves korosztályon belül találhatók. E két határvonal alatt és felett csökken a drogot kipróbálók aránya.

A korcsoportos bontásból következően azok között a fiatalok között magasabb a drogokkal találkozó aránya, akik állásban vannak. A dolgozók több mint 8 százaléka, a többi csoport 5 százaléka próbált már ki hangulatjavító szert vagy drogot.

Az adatok azt mutatják, hogy a drogok kipróbálásához képest azok használata sokkal érzékenyebb kérdés. Míg az előbbi kérdésnél a válaszmegtagadók, "nem válaszolók" aránya 3 százalék körül mozgott, a használat gyakoriságával és a használt szer fajtájával kapcsolatban az arány jóval magasabb - megközelíti a 15 százalékot.

Bevallásuk szerint a választ adók 4 százaléka próbált ki marihuánás cigarettát élete során. A droghasználat tekintetében a második leggyakrabban használt szernek az orvosi ajánlat nélkül szedett nyugtatók és altatók számítanak. Diszkó-drogokat, amfetamin származékokat a kérdésre válaszolók alig néhány százaléka használt életében. Végül, az adatok szerint a legkevésbé kedvelt drogféleségek a szerves oldószerek.

Tisztelt Kollégák!

Végre lehetőség nyílt arra, hogy intézményi szinten is éremmel jutalmazzuk a szakmai munkában kimagasló eredményeket elérő kollégáinkat.

A KSZ ezüstözött bronz érméje kiváló lehetőséget nyújt erre. A hátoldala babérkoszorúval díszített, s mód van pl. a kiüntetett nevének feliratozására is.

Az érme megrendelhető a KSZ címén:

1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Tel./fax: (1) 352-9601

e-mail:

kollegiumiszovetseg.mail.matav.hu

Ára: 1500 Ft+ ÁFA

VIII. ORSZÁGOS KOLLÉGIUMI DIÁKTALÁLKOZÓ

Tiszaújváros

A VIII. Országos Kollégiumi Diáktalálkozónak idén a tiszaujvárosi Eötvös József Gimnázium és Szakképző Iskola Kollégiuma adott otthont. Az első napi megnyitót a már szokássá vált „ismerkedési est” követte.

A hangulat fantasztikus volt, a „sok munka” meghozta gyümölcsét, hiszen mindenki szuperül érezte magát. A szervezők lehetőséget nyújtottak a csodás parkokkal kiépült Tiszaújváros megtekintésére is. A programot színesítette a TVK szabadidőközpont ezernyi programja. Lehetőségünk volt a strandolás mellett kipróbálni az óriás vízcúszdát, a műjégpályát, és a rengeteg sportolási lehetőséget. Semmi sem maradt kihasználatlanul!

Az elmaradhatatlan buli idén egyben Ős-KD -s est is volt, a kreatív KD tagok hozták a formájukat... Hogy némi látképünk legyen a környékről is, ellátogattunk Miskolcra, majd a szépséges Lillafüredet vettük célba. A barlangi túra azt hiszem felejthetetlen „rémél-

mény” marad mindenki számára. A környezetben gyönyörködve sétálhattunk, csónakázhattunk a hatalmas tavon, s bár fáradtan, de élménnyel tele érkezünk vissza.

Ha a zsúfolt program mellett maradt némi szabadidőnk, sportolással, versenyekkel, bajnokságokkal ütöttük el az időt. Az éjszakai csillagtúra tömegeket mozgatott meg, minek eredményeként ez a program is fantasztikus légkörben zajlott. Az „édes pihenés” után hozzáláttunk a „fárasztó munkának”: megtartottuk az Országos Gyűlésünket. Ekkor választottuk meg az idei év vezetősei tagjait, és készítettünk beszámolót az elmúlt év gazdasági és kulturális tevékenységeiről. Összegeztük az elmúlt év sikereit, történéseit, s újult erővel belevágtunk a következő évibe.

Utolsó esténket fergeteges búcsú bulival zártuk, s másnap holt fáradtan bár, de élményekben gazdagon, új barátokkal távoztunk.

Csak egy észrevétel

Már nem az első évemet töltöm a kollégium falai között (ki tudja, lehet, hogy nem is az utolsót), de van egy dolog, ami régóta foglalkoztat.

Ez pedig nem más, mint a köszönés. Egy teljesen hétköznapi dolog, ami lassacskán kikopik minden napjainkból. Ha reggel, mikor szokásomhoz híven azt a "még 5 perc" szundikálásomat igyekeztem rohanással visszanyerni, elszáguldot-

tam két takarító néni és a portás bácsi mellett. Napszaknak megfelelően köszöntem, majd tovább robtam.

Visszaérkezve már egy kicsit nyugodtabb körülmények sétálva egy lány csoporttal együtt jöttem vissza a koleszba. Beléptek, közben beszélgettek, s szó nélkül haladtak el a portás bácsi mellett. Én ismét köszöntöttem őt, aki mosolyogva integetett, majd folytatta munkáját. Én az ebédlő felé vettem utamat, ahol szomorúan tapasztaltam, hogy az előző csoport tagjai pókerarccal elveszik az ételt, és helyet foglalnak egy asztalnál.

Kérdem én: olyan nehéz kimonda-

ni, hogy jó reggelt, napot, estét, köszönöm?

Abba már kezdek beletörődni, hogy egymást nem tiszteljük, nem üdvözljük a lépcsőházon, vagy az épületen belül, de legalább azok felé próbáljunk meg több tiszteletet mutatni, akik könnyebbé teszik életünket, kiszolgálják minket. Nem kell hozzá sok minden, csak egy kis akarat. S akkor megláthatjuk, hogy igaz a következő gondolat:

**"Ha rámosolyogsz a világra,
visszamosolyog rád!"**

Forrás:

NESZE diáklap
Hajnóczy Kollégium, Pécs

Vezetőképző tábor 2001

Amár szinte „hagyománnyá” vált évenkénti váci vezetőképző tábort idén „családias” légkörben tartottuk, ugyanis a résztvevők száma 82 fő volt. Ám ez nem okozott problémát sem a munkában, sem pedig a jó hangulatban.

A táborra július 1. - 5.-ig került sor. Az aktív és hasznos tudás elsajátítása szinte mindenkinek sikerült. A diákönkormányzatok szerepéről, helyzetéről és jogaikról, az újságírásról, pályázatkészítésről szóló előadásokat és szekciógyűléseket csak komoly „erőfeszítéssel” tudtuk befejezni. A szakmai segítséget kedves tanárainktól, igazgatóinktól kaptuk. A csodálatos Dunakanyar természeti szépségei mindenkit elvarázsoltak. Persze a szorgos munka mellett volt idő a szórakozásra is. Városnézéssel, strandolással, kirándulással és hatalmas bulikkal töltöttük időnk szabad részét. A hetet egy hatalmas visegrádi kirándulással zártuk, melynek egyetlen kellemetlensége a szakadó eső volt.

A tábor keretein belül került sor a VIII. Országos Kollégiumi Diáktalálkozó előkészítésére, melynek idén a tiszaujvárosi Eötvös József Gimnázium és Szakképző Iskola Kollégiuma adott otthont. Reméljük, idén is mindenkinek újdonsággal, megtanulható fortélyokkal szolgáltunk.

**Sok szeretettel várunk benneteket a
következő évben is!!!**

Gyertek minél többen!